Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

29 päivänä heinäkuuta 2019*

Ennakkoratkaisupyyntö – Tekijänoikeus ja lähioikeudet – Direktiivi 2001/29/EY – Tietoyhteiskunta – Tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistaminen – 2 artiklan a alakohta – Kappaleenvalmistusoikeus – 3 artiklan 1 kohta – Yleisölle välittäminen – 5 artiklan 2 ja 3 kohta – Poikkeukset ja rajoitukset – Ulottuvuus – Euroopan unionin perusoikeuskirja

Asiassa C-469/17,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Bundesgerichtshof (liittovaltion ylin yleinen tuomioistuin, Saksa) on esittänyt 1.6.2017 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 4.8.2017, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Funke Medien NRW GmbH

vastaan

Saksan liittotasavalta,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti K. Lenaerts, jaostojen puheenjohtajat A. Arabadjiev, M. Vilaras, T. von Danwitz, C. Toader, F. Biltgen ja C. Lycourgos sekä tuomarit E. Juhász, M. Ilešič (esittelevä tuomari), L. Bay Larsen ja S. Rodin,

julkisasiamies: M. Szpunar,

kirjaaja: yksikönpäällikkö M. Aleksejev,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 3.7.2018 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Funke Medien NRW GmbH, edustajanaan T. von Plehwe, Rechtsanwalt,

– Saksan hallitus, asiamiehinään T. Henze, M. Hellmann, E. Lankenau ja J. Techert,

– Ranskan hallitus, asiamiehinään E. Armoët, D. Colas ja D. Segoin,

– Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehinään Z. Lavery ja D. Robertson, avustajanaan N. Saunders, barrister,

– Euroopan komissio, asiamiehinään H. Krämer, T. Scharf ja J. Samnadda,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

kuultuaan julkisasiamiehen 25.10.2018 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa 22.5.2001 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/29/EY (EYVL 2001, L 167, s. 10) 2 artiklan a alakohdan, 3 artiklan 1 kohdan ja 5 artiklan 2 ja 3 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa ovat vastakkain Funke Medien NRW GmbH (jäljempänä Funke Medien), joka ylläpitää saksalaisen sanomalehden *Westdeutsche Allgemeine Zeitungin* internetportaalia, ja Saksan liittotasavalta ja joka koskee sitä, että Funke Medien julkaisi tiettyjä Saksan hallituksen laatimia ”rajoitetun jakelun” asiakirjoja.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Direktiivin 2001/29 johdanto-osan 1, 3, 6, 7, 9, 31 ja 32 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(1) [EY:n p]erustamissopimuksessa säädetään sisämarkkinoiden perustamisesta sekä sellaisen järjestelmän luomisesta, jolla varmistetaan, että kilpailu sisämarkkinoilla ei vääristy. Jäsenvaltioiden tekijänoikeutta ja lähioikeuksia koskevien lakien yhdenmukaistaminen edistää näiden tavoitteiden saavuttamista.

– –

(3) Ehdotettu yhdenmukaistaminen edistää sisämarkkinoiden neljän vapauden toteuttamista ja liittyy erityisesti niiden oikeudellisten perusperiaatteiden noudattamiseen, jotka koskevat omaisuutta, henkinen omaisuus mukaan lukien, sekä ilmaisunvapautta ja yleistä etua.

– –

(6) Koska alalla ei ole yhteisön tasolla suoritettu yhdenmukaistamista, useat jäsenvaltiot ovat teknisiin haasteisiin vastatakseen jo ryhtyneet kansallisella tasolla lainsäädäntötoimiin, jotka voivat aiheuttaa merkittäviä suojaan liittyviä eroja ja siten rajoittaa henkistä omaisuutta sisältävien tai niihin perustuvien palvelujen ja tuotteiden vapaata liikkuvuutta, mikä voi johtaa sisämarkkinoiden pirstoutumiseen ja epäjohdonmukaisuuksiin lainsäädännössä. Lainsäädännöllisten erojen ja epävarmuuden vaikutus kasvaa, kun tietoyhteiskunta, joka on jo suuresti lisännyt rajat ylittävää henkisen omaisuuden hyödyntämistä, kehittyy edelleen. – –

(7) Tekijänoikeuden ja lähioikeuksien suojan oikeudellista yhteisön kehystä on tämän vuoksi myös mukautettava ja täydennettävä siltä osin kuin se on tarpeen sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan varmistamiseksi. – – Eroja, jotka eivät vaikuta haitallisesti sisämarkkinoiden toimintaan, ei tarvitse poistaa tai estää.

– –

(9) Tekijänoikeuden ja lähioikeuksien yhdenmukaistamisen on perustuttava suojan korkeaan tasoon, koska nämä oikeudet ovat ratkaisevan tärkeitä henkisen luomistyön kannalta. Niiden suojaaminen auttaa varmistamaan luovuuden ylläpitämisen ja kehittymisen niin tekijöiden, esittäjien, tuottajien, kuluttajien, kulttuurin, teollisuuden kuin suuren yleisön etujen mukaisesti. Tämän vuoksi henkisen omaisuuden tunnustetaan olevan erottamaton osa omaisuuden käsitettä.

– –

(31) Eri oikeudenhaltijaryhmien välisten samoin kuin eri oikeudenhaltijaryhmien ja suojatun aineiston käyttäjien välisten oikeuksien ja etujen oikeudenmukainen tasapaino on turvattava. Jäsenvaltioissa säädettyjä nykyisiä poikkeuksia ja rajoituksia näihin oikeuksiin on arvioitava uudelleen uuden sähköisen ympäristön kannalta. – – Sisämarkkinoiden asianmukaisen toiminnan varmistamiseksi nämä poikkeukset ja rajoitukset olisi määriteltävä yhdenmukaisemmin. Yhdenmukaistamisen asteen olisi perustuttava vaikutukseen, joka poikkeuksilla ja rajoituksilla on sisämarkkinoiden moitteettomaan toimintaan.

(32) Tässä direktiivissä annetaan tyhjentävä luettelo poikkeuksista ja rajoituksista kappaleen valmistamista koskevaan oikeuteen ja yleisölle välittämistä koskevaan oikeuteen. – – Jäsenvaltioiden olisi sovellettava näitä poikkeuksia ja rajoituksia yhdenmukaisella tavalla – –”

4 Direktiivin 2001/29 2 artiklassa, jonka otsikko on ”Kappaleen valmistamista koskeva oikeus”, säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on säädettävä, että yksinoikeus sallia tai kieltää suoraan tai välillisesti, tilapäisesti tai pysyvästi, millä keinoilla ja missä muodossa tahansa kokonaan tai osittain tapahtuva kappaleen valmistaminen on:

a) tekijöillä teostensa osalta;

– –”

5 Kyseisen direktiivin 3 artiklan, jonka otsikko on ”Oikeus välittää yleisölle teoksia ja oikeus saattaa muu aineisto yleisön saataviin”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on säädettävä, että tekijöillä on yksinoikeus sallia tai kieltää teostensa langallinen tai langaton välittäminen yleisölle, mukaan lukien teosten saattaminen yleisön saataviin siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada teokset saataviinsa itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana.”

6 Saman direktiivin 5 artiklan, jonka otsikko on ”Poikkeukset ja rajoitukset”, 3 kohdan c ja d alakohdassa sekä 5 kohdassa säädetään seuraavaa:

”3. Jäsenvaltiot voivat säätää poikkeuksista tai rajoituksista 2 ja 3 artiklassa säädettyihin oikeuksiin seuraavissa tapauksissa:

– –

c) kappaleen valmistaminen ajankohtaisia taloudellisia, poliittisia tai uskonnollisia aiheita käsittelevistä julkaistuista artikkeleista tai yleisradioiduista teoksista tai muusta vastaavasta aineistosta lehdistössä, välittäminen yleisölle tai saattaminen yleisön saataviin silloin, kun oikeuksia tällaiseen käyttöön ei ole nimenomaisesti pidätetty, ja sikäli kuin lähde ja myös tekijän nimi mainitaan, tai teosten tai muun aineiston käyttö ajankohtaisista tapahtumista kerrottaessa ja siltä osin kuin käyttö on perusteltua tiedotustarkoituksen vuoksi, ja mainiten lähde ja myös tekijän nimi, jollei tämä osoittaudu mahdottomaksi;

d) lainaukset muun muassa arvostelua tai selostusta varten sillä edellytyksellä, että lainaukset koskevat teosta tai muuta aineistoa, joka on jo laillisesti saatettu yleisön saataviin, ja että lähde ja myös tekijän nimi mainitaan, jollei tämä osoittaudu mahdottomaksi, ja että lainausten käyttö on hyvän tavan mukaista, sekä siinä laajuudessa kuin kyseinen erityistarkoitus tällaista käyttöä vaatii;

– –

5. Tämän artiklan 1, 2, 3 ja 4 kohdan mukaisia poikkeuksia ja rajoituksia sovelletaan vain tietyissä erityistapauksissa, jotka eivät ole ristiriidassa teoksen tai muun aineiston tavanomaisen hyödyntämisen kanssa eivätkä kohtuuttomasti haittaa oikeudenhaltijan oikeutettuja etuja."

Saksan oikeus

7 Tekijänoikeudesta ja lähioikeuksista 9.9.1965 annetun lain (Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte – Urheberrechtsgesetz; BGBl. 1965 I, s. 1273; jäljempänä UrhG) 50 §:ssä, jonka otsikko on "Ajankohtaisista tapahtumista kertominen", säädetään seuraavaa:

"Kerrottaessa ajankohtaisista tapahtumista yleisradioimalla tai vastaavilla teknisillä välineillä, sanomalehdissä, aikakauslehdissä tai muissa julkaisuissa tai muilla alustoilla, joilla käydään läpi lähinnä päivän tapahtumia, sekä elokuvissa on laillista valmistaa kappaleita kerrottujen tapahtumien aikana nähdyistä ja kuulluista teoksista tai jakaa ja levittää tällaisia teoksia yleisölle siinä laajuudessa, kuin kyseinen erityistarkoitus tätä vaatii."

8 UrhG:n 51 §:ssä, jonka otsikko on "Lainaukset", säädetään seuraavaa:

"Kappaleen valmistaminen julkaistusta teoksesta tai tällaisen teoksen jakaminen ja levittäminen yleisölle lainauksia varten on laillista edellyttäen, että käytön laajuus on perusteltua kyseessä olevan erityistarkoituksen nojalla. Laillista on erityisesti

1. sisällyttää yksittäisiä teoksia niiden julkaisemisen jälkeen itsenäiseen tieteelliseen julkaisuun tämän sisällön selittämiseksi

2. lainata teoksen julkaisemisen jälkeen sen osia itsenäisessä kirjallisessa teoksessa

3. lainata itsenäisessä musiikkiteoksessa yksittäisiä kohtia jo julkaistusta musiikkiteoksesta."

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

9 Saksan liittotasavalta laadituttaa viikoittain sotilaallisen tilannekatsauksen Bundeswehrin (liittovaltion armeija, Saksa) toiminnasta ulkomailla ja toiminta-alueen tapahtumista. Näin laaditut katsaukset osoitetaan nimellä "Unterrichtung des Parlaments" (Tiedote parlamentille, jäljempänä UdP-katsaus) tietyille Bundestagin (Saksan liittoparlamentti) jäsenille, Bundesministerium der Verteidigungin (liittovaltion puolustusministeriö, Saksa) yksiköille, muille liittovaltion ministeriöille sekä tietyille liittovaltion puolustusministeriön alaisuudessa toimiville laitoksille. UdP-katsausten luokituksena on "turvaluokiteltu asiakirja – käyttö rajoitettu", eli niiden luottamuksellisuustaso on Saksan oikeuden mukaisista neljästä luottamuksellisuustasosta alin. Samalla Saksan liittotasavalta julkaisee nimellä "Unterrichtung der Öffentlichkeit" (Tiedote yleisölle) UdP-katsauksista laadittuja tiivistelmiä, jotka ovat rajoituksetta yleisön saatavissa.

10 Funke Medien ylläpitää saksalaisen sanomalehden *Westdeutsche Allgemeine Zeitungin* internetportaalia. Se pyysi 27.9.2012 saada tutustua kaikkiin 1.9.2001–26.9.2012 laadittuihin UdP-katsauksiin. Toimivaltaiset viranomaiset hylkäsivät pyynnön sillä perusteella, että UdP-katsausten sisältämien

tietojen ilmaiseminen saattoi vaikuttaa haitallisesti liittovaltion armeijan arkaluonteisiin turvallisuusetuihin. Mainitut viranomaiset viittasivat tässä yhteydessä säännöllisesti julkaistaviin yleisölle tarkoitettuihin tiedotteisiin, jotka ovat UdP-katsausten sellaisia versioita, jotka eivät vaikuta mainittuihin etuihin. Funke Medien sai kuitenkin tuntemattomalla tavalla merkittävän osan UdP-katsauksista, ja se julkaisi osan niistä nimityksellä ”Afghanistan-Papiere” (Afganistan-asiakirjat), joihin oli mahdollista tutustua sen internetsivustolla yksittäisinä skannattuina sivuina, joihin liittyi johdantoteksti, täydentäviä linkkejä ja mahdollisuus keskusteluun.

11 Saksan liittotasavalta, joka katsoi Funke Medienin loukanneen näin sen tekijänoikeutta UdP-katsauksiin, nosti viimeksi mainittua vastaan kieltokanteen, jonka Landgericht Köln (Kölnin alueellinen alioikeus, Saksa) hyväksyi. Oberlandesgericht Köln (Kölnin ylioikeus, Saksa) hylkäsi Funke Medienin valituksen. Funke Medien on ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle tekemässään Revision-valituksessa toistanut vaatimuksensa kieltokanteen hylkäämisestä.

12 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin esittää, että Oberlandesgericht Kölnin arviointi perustui oletukseen, jonka mukaan UdP-katsauksia voidaan suojata ”kirjallisina teoksina” tekijänoikeudella eivätkä ne ole virallisia tekstejä, joita tekijänoikeussuoja ei koske. Se korostaa kuitenkin, ettei kyseinen tuomioistuin tehnyt UdP-katsausten konkreettisista ominaispiirteistä mitään sellaista havaintoa, jonka perusteella voitaisiin todeta niiden erityinen luovuus.

13 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei pidä mahdollisena kumota Oberlandesgericht Kölnin tuomiota ja palauttaa asiaa viimeksi mainitulle tuomioistuimelle, jotta tämä saisi jälkikäteen tehdä tätä koskevat toteamukset, jos UdP-katsausten tekijänoikeuden loukkaamiseen, jonka pitäisi todeta olevan kyseessä, jotta Revision-valitukseen liittyvä tuomioistuinvalvonta olisi mahdollinen, sovelletaan joka tapauksessa ajankohtaisista tapahtumista kertomista tai lainauksia koskevia poikkeussääntöjä, joista säädetään UrhG:n 50 ja 51 §:ssä, tai jos tällainen loukkaaminen on perusteltua tiedonvälityksen vapauden tai lehdistönvapauden, joista säädetään 23.5.1949 annetun Saksan liittotasavallan perustuslain (Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland; BGBl 1949 I, s. 1; jäljempänä perustuslaki) 5 §:n 1 momentissa ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 11 artiklassa. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan asia olisi nimittäin tällaisessa tapauksessa valmis ratkaistavaksi, ja mainitun tuomioistuimen olisi muutettava Landgericht Kölnin tuomiota ja hylättävä Saksan liittotasavallan nostama kieltokanne.

14 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että direktiivin 2001/29 2 artiklan a alakohdan, 3 artiklan 1 kohdan ja 5 artiklan 3 kohdan c ja d alakohdan, luettuina yhdessä perusoikeuksien, erityisesti tiedonvälityksen vapauden ja lehdistönvapauden kanssa, tulkinta ei ole ilmeinen. Se pohtii erityisesti sitä, jätetäänkö kyseisessä säännöksessä liikkumavaraa niiden kansallisen täytäntöönpanon osalta. Se esittää tältä osin, että Bundesverfassungsgerichtin (liittovaltion perustuslakituomioistuin, Saksa) oikeuskäytännön mukaan Euroopan unionin direktiivin täytäntöönpanemiseksi annettuja kansallisen oikeuden säännöksiä on arvioitava lähtökohtaisesti unionin oikeudessa eikä perustuslaissa taattujen perusoikeuksien valossa, jos kyseisessä direktiivissä ei jätetä jäsenvaltioille liikkumavaraa sen täytäntöönpanon osalta.

15 Tässä tilanteessa Bundesgerichtshof (liittovaltion ylin yleinen tuomioistuin, Saksa) on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Jätetäänkö unionin oikeuden säännöksissä, jotka koskevat tekijöiden yksinoikeutta kappaleen valmistamiseen (direktiivin 2001/29 2 artiklan a alakohta) ja teostensa välittämiseen yleisölle, mukaan lukien teosten saattaminen yleisön saataviin (direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohta), ja näitä oikeuksia koskevia poikkeuksia ja rajoituksia (direktiivin 2001/29 5 artiklan 2 ja 3 kohta), liikkumavaraa niiden saattamisessa osaksi kansallista oikeutta?

2) Miten [perusoikeuskirjassa] vahvistetut perusoikeudet on otettava huomioon määritettäessä direktiivin 2001/29 5 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädettyjen, tekijöiden yksinoikeutta kappaleen valmistamiseen (direktiivin 2001/29 2 kohdan a alakohta) ja teostensa välittämiseen yleisölle, mukaan lukien teosten saattaminen yleisön saataviin (direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohta), koskevien poikkeusten ja rajoitusten ulottuvuutta?

3) Voidaanko tiedonvälityksen vapautta ([perusoikeuskirjan] 11 artiklan 1 kohdan toinen virke) tai lehdistönvapautta ([perusoikeuskirjan] 11 artiklan 2 kohta) koskevilla perusoikeuksilla perustella muita kuin direktiivin 2001/29 5 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuja poikkeuksia tai rajoituksia, jotka koskevat tekijöiden yksinoikeutta kappaleen valmistamiseen (direktiivin 2001/29 2 artiklan a alakohta) ja teostensa välittämiseen yleisölle, mukaan lukien teosten saattaminen yleisön saataviin (direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohta)?"

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Alustavat huomautukset

16 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan Oberlandesgericht Köln tukeutui Funke Medienin valituksen hylkäämiseksi olettamaan, jonka mukaan UdP-katsauksia voidaan "kirjallisina teoksina" suojata tekijänoikeudella, toteamatta tätä kuitenkaan erityisesti sellaisten konkreettisten ominaispiirteiden perusteella, jotka osoittaisivat niiden erityisen luovuuden.

17 Tältä osin unionin tuomioistuin pitää tarpeellisena esittää seuraavat tarkennukset.

18 Direktiivin 2001/29 2 artiklan a alakohdassa ja 3 artiklan 1 kohdassa säädetään, että jäsenvaltiot antavat tekijöille yksinoikeuden sallia tai kieltää suoraan tai välillisesti millä keinolla ja missä muodossa tahansa tapahtuva kappaleen valmistaminen "teostensa" osalta ja yksinoikeuden sallia tai kieltää näiden "teosten" välittäminen yleisölle. Aineisto voi saada tekijänoikeussuojaa direktiivin 2001/29 perusteella ainoastaan, jos sitä voidaan pitää kyseisissä säännöksissä tarkoitettuna "teoksena" (ks. vastaavasti tuomio 13.11.2018, Levola Hengelo, C-310/17, EU:C:2018:899, 34 kohta).

19 Kuten vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, aineiston luokitteleminen "teokseksi" edellyttää kahden kumulatiivisen edellytyksen täyttymistä. Yhtäältä kyseisen aineiston on oltava omaperäinen siinä mielessä, että se on tekijänsä luovan henkisen työn tulos. Kyse on tekijän luovan henkisen työn tuloksesta silloin, kun se kuvastaa tekijänsä yksilöllisyyttä, ja tästä on kysymys silloin, kun tekijä on teoksen toteutuksessa kyennyt ilmaisemaan luovia kykyjään tekemällä vapaita ja luovia ratkaisuja (ks. vastaavasti tuomio 1.12.2011, Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, 87–89 kohta).

20 Toisaalta direktiivissä 2001/29 tarkoitetuksi "teokseksi" voidaan luokitella vain elementtejä, joita voidaan pitää ilmauksena tällaisesta luovasta henkisestä työstä (tuomio 13.11.2018, Levola Hengelo, C-310/17, EU:C:2018:899, 37 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

21 Nyt käsiteltävässä asiassa Funke Medien on esittänyt, ettei UdP-katsauksia voida suojata tekijänoikeudella, koska kyse on kertomuksista, joiden rakenne perustuu yhdenmukaiseen malliin ja jotka ovat eri kirjoittajien laatimia, ja koska mainitut kertomukset koskevat yksinomaan tosiasioita. Saksan hallitus puolestaan korostaa, että jo tällaisen yhdenmukaisen mallin luomista voidaan suojata tekijänoikeudella.

22 Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on ratkaista, voidaanko pääasiassa kyseessä olevan kaltaisia sotilaallisia tilannekatsauksia tai niiden tiettyjä osia pitää direktiivin 2001/29 2 artiklan a alakohdassa ja 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuina "teoksina" ja näin ollen suojata tekijänoikeudella (ks. vastaavasti tuomio 16.7.2009, Infopaq International, C-5/08, EU:C:2009:465, 48 kohta).

23 Kansallisen tuomioistuimen on sen ratkaisemiseksi, onko tilanne tosiasiallisesti tällainen, tutkittava, oliko kirjoittajalla kyseisten katsausten laatimisen yhteydessä mahdollisuus tehdä vapaita ja luovia valintoja, joiden kautta lukijalle voi välittyä kyseessä olevan aineiston omaperäisyys, joka perustuu sanojen valitsemiseen, järjestämiseen ja yhdistämiseen, jonka kautta tekijä voi ilmaista luovuuttaan omaperäisellä tavalla ja päätyä lopputulokseen, joka muodostaa henkisen luomuksen (ks. vastaavasti tuomio 16.7.2009, Infopaq International, C-5/08, EU:C:2009:465, 45–47 kohta), eikä pelkästään mainittujen katsausten laatimiseen liittyvillä henkisillä ponnistuksilla ja tietotaidolla ole tältä osin merkitystä (ks. analogisesti tuomio 1.3.2012, Football Dataco ym., C-604/10, EU:C:2012:115, 33 kohta).

24 Siinä tapauksessa, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaiset sotilaalliset tilannekatsaukset olisivat pelkästään tiedottavia asiakirjoja, joiden sisällön määräävät olennaisilta osin niiden sisältämät tiedot, jolloin kyseiset tiedot ja niiden ilmaiseminen kyseisissä katsauksissa rinnastuvat toisiinsa ja jolloin mainituille katsauksille on luonteenomaista vain niiden tekninen tehtävä, mikä sulkee pois kaiken omaperäisyyden, on katsottava julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksensa 19 kohdassa esittämällä tavalla, että tekijä ei ole tällaisia katsauksia laatiessaan voinut ilmaista luovuuttaan omaperäisellä tavalla ja päätyä lopputulokseen, joka muodostaa hänen henkisen luomuksensa (ks. vastaavasti tuomio 22.12.2010, Bezpečnostní softwarová asociace, C-393/09, EU:C:2010:816, 48–50 kohta ja tuomio 2.5.2012, SAS Institute, C-406/10, EU:C:2012:259, 67 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Tällaisessa tapauksessa kansallisen tuomioistuimen olisi todettava, etteivät tällaiset katsaukset ole direktiivin 2001/29 2 artiklan a alakohdassa ja 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja ”teoksia” eivätkä ne voi saada kyseisillä säännöksillä annettavaa suojaa.

25 Tämän seurauksena on katsottava, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisia sotilaallisia tilannekatsauksia voidaan suojata tekijänoikeudella vain sillä edellytyksellä – joka kansallisen tuomioistuimen on kussakin yksittäistapauksessa tutkittava –, että kyseiset katsaukset ovat kirjoittajansa henkisiä luomuksia, jotka ilmentävät kirjoittajan yksilöllisyyttä, josta ovat osoituksena kirjoittajan vapaat ja luovat valinnat mainittuja katsauksia laadittaessa.

26 Esitettyihin kysymyksiin on vastattava näitä seikkoja koskevalla varauksella.

Ensimmäinen kysymys

27 Aluksi on mainittava, että – kuten edellä 13 ja 14 kohdasta ilmenee – ensimmäinen kysymys liittyy siihen, miten ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on pääasian oikeusriidan ratkaisemiseksi sovellettava UrhG:n 50 ja 51 §:n, joilla pannaan täytäntöön direktiivin 2001/29 5 artiklan 3 kohdan c ja d alakohta, säännöksiä ajankohtaisista tapahtumista kertomisesta ja lainauksista.

28 Vaikka ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei nimenomaisesti pyydä unionin tuomioistuinta tulkitsemaan kyseistä direktiivin 2001/29 säännöstä, sillä kyseinen tuomioistuin mainitsee erityisesti, että Oberlandesgericht Kölnin mukaan se, että Funke Medien julkaisi UdP-katsauksia internetsivuillaan, ei täyttänyt UrhG:n 50 ja 51 §:ssä asetettuja edellytyksiä, se pohtii kuitenkin sitä, jätetäänkö kyseisessä unionin oikeuden säännöksessä samoin kuin mainitun direktiivin 2 artiklan a alakohdassa ja 3 artiklan 1 kohdassa jäsenvaltioille liikkumavaraa niiden täytäntöönpanon osalta, koska Bundesverfassungsgerichtin oikeuskäytännön mukaan unionin direktiivin täytäntöönpanemiseksi annettuja kansallisen oikeuden säännöksiä on arvioitava lähtökohtaisesti unionin oikeudessa eikä Saksan liittotasavallan perustuslaissa taattujen perusoikeuksien valossa, jos kyseisessä direktiivissä ei jätetä jäsenvaltioille liikkumavaraa sen täytäntöönpanon osalta.

29 Niinpä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä kysymyksellään olennaisilta osin sitä, onko yhtäältä direktiivin 2001/29 2 artiklan a alakohtaa ja 3 artiklan 1 kohtaa ja toisaalta tämän direktiivin 5 artiklan 3 kohdan c alakohdan toista vaihtoehtoa ja d alakohtaa tulkittava siten, että ne ovat toimenpiteitä, joilla pyritään täysimääräiseen yhdenmukaistamiseen.

30 Tässä yhteydessä on muistutettava, että unionin oikeuden ensisijaisuuden periaatteen, joka on unionin oikeusjärjestyksen olennainen ominaisuus, mukaan se, että jäsenvaltio vetoaa kansallisen oikeutensa säännöksiin, vaikka ne olisivatkin perustuslain tasoisia, ei voi heikentää unionin oikeuden vaikutusta tämän jäsenvaltion alueella (tuomio 26.2.2013, Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, 59 kohta).

31 Tältä osin on mainittava, että koska se, että jäsenvaltiot täytäntöönpanevat direktiivin, kuuluu joka tapauksessa perusoikeuskirjan 51 artiklassa tarkoitettuun tilanteeseen, jossa jäsenvaltiot soveltavat unionin oikeutta, tällaisen täytäntöönpanon yhteydessä on saavutettava perusoikeuskirjassa tarkoitettu perusoikeuksien suojan taso riippumatta jäsenvaltioilla täytäntöönpanon yhteydessä olevasta harkintavallasta.

32 Jos kansallisella säännöksellä tai toimenpiteellä sovelletaan perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla unionin oikeutta tilanteessa, jossa jäsenvaltioiden toiminta ei määräydy täysin unionin oikeuden perusteella, kansalliset viranomaiset ja tuomioistuimet saavat soveltaa perusoikeuksien suojaa koskevia kansallisia standardeja sillä edellytyksellä, ettei niiden soveltaminen vaaranna perusoikeuskirjassa, sellaisena kuin unionin tuomioistuin on sitä tulkinnut, vahvistettua suojan tasoa eikä unionin oikeuden ensisijaisuutta, yhtenäisyyttä ja tehokkuutta (tuomio 26.2.2013, Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, 60 kohta ja tuomio 26.2.2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, 29 kohta).

33 Niinpä unionin oikeuden mukaista on, että kansalliset tuomioistuimet ja viranomaiset asettavat tällaisen soveltamisen edellytykseksi ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämän mukaisesti sen, että direktiivin säännöksillä ”jätetään liikkumavaraa niiden kansallisen täytäntöönpanon osalta”, kunhan kyseisen edellytyksen ymmärretään tarkoittavan mainitulla säännöksillä toteutettavan tasoista yhdenmukaistamista, sillä tällainen soveltaminen on mahdollista vain, jos kyseisillä säännöksillä ei toteuteta täysimääräistä yhdenmukaistamista.

34 Nyt käsiteltävässä asiassa on mainittava, että direktiivillä 2001/29 on tarkoitus yhdenmukaistaa vain tiettyjä tekijänoikeuden ja lähioikeuksien piirteitä ja useat sen säännöksistä ilmentävät unionin lainsäätäjän aikomusta antaa jäsenvaltioille liikkumavaraa kyseisen direktiivin täytäntöönpanossa (ks. vastaavasti tuomio 5.3.2015, Copydan Båndkopi, C-463/12, EU:C:2015:144, 57 kohta).

35 Ensimmäiseksi on mainittava direktiivin 2001/29 2 artiklan a alakohdassa ja 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen oikeudenhaltijoiden yksinoikeuksien osalta, että edellä 18 kohdassa muistutettiin, että kyseisten säännösten mukaan jäsenvaltioiden on annettava tekijöille yksinoikeus sallia tai kieltää suoraan tai välillisesti millä keinolla ja missä muodossa tahansa tapahtuva kappaleen valmistaminen teostensa osalta ja yksinoikeus sallia tai kieltää teosten välittäminen yleisölle.

36 Niinpä kyseisissä säännöksissä määritellään selkeästi tekijänoikeuden haltijoille unionissa kuuluvat kappaleen valmistamista ja yleisölle välittämistä koskevat yksinoikeudet. Kyseisiin säännöksiin ei myöskään liity mitään ehtoja, eivätkä niiden soveltaminen tai vaikutukset edellytä mitään toimia.

37 Unionin tuomioistuin on lisäksi jo todennut tältä osin, että kyseisillä säännöksillä luodaan yhdenmukaistettu sääntelykehys, jolla varmistetaan kappaleen valmistamista ja yleisölle välittämistä koskevien oikeuksien korkeatasoinen ja yhtenäinen suoja (lausunto 3/15 (Marrakeshin sopimus julkaistujen teosten saatavuuden helpottamisesta), 14.2.2017, EU:C:2017:114, 119 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen; ks. myös yleisölle välittämisen osalta tuomio 13.2.2014, Svensson ym., C-466/12, EU:C:2014:76, 41 kohta ja tuomio 1.3.2017, ITV Broadcasting ym., C-275/15, EU:C:2017:144, 22 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

38 Tästä seuraa, että direktiivin 2001/29 2 artiklan a alakohta ja 3 artiklan 1 kohta ovat toimenpiteitä, joilla pyritään niissä tarkoitettujen oikeuksien aineellisen sisällön täysimääräiseen yhdenmukaistamiseen (ks. analogisesti EU-tavaramerkin haltijan yksinoikeuden osalta tuomio 20.11.2001, Zino Davidoff ja Levi Strauss, C-414/99–C-416/99, EU:C:2001:617, 39 kohta ja tuomio 12.11.2002, Arsenal Football Club, C-206/01, EU:C:2002:651, 43 kohta).

39 Toiseksi on muistutettava, kuten direktiivin 2001/29 johdanto-osan 32 perustelukappaleesta ilmenee, että kyseisen direktiivin 5 artiklan 2 ja 3 kohdassa vahvistetaan luettelo poikkeuksista ja rajoituksista kappaleen valmistamista ja yleisölle välittämistä koskeviin yksinoikeuksiin.

40 Tässä yhteydessä on mainittava unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenevän, että sen harkintavallan, jota jäsenvaltioilla on direktiivin 2001/29 5 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetyn poikkeuksen tai rajoituksen kansallisessa täytäntöönpanossa, laajuutta on arvioitava tapauskohtaisesti muun muassa kyseisen säännöksen sanamuodon perusteella (ks. vastaavasti tuomio 21.10.2010, Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, 36 kohta; tuomio 3.9.2014, Deckmyn ja Vrijheidsfonds, C-201/13, EU:C:2014:2132, 16 kohta; tuomio 22.9.2016, Microsoft Mobile Sales International ym., C-110/15, EU:C:2016:717, 27 kohta ja lausunto 3/15 (Marrakeshin sopimus julkaistujen teosten saatavuuden helpottamisesta), 14.2.2017, EU:C:2017:114, 116 kohta), ja unionin lainsäätäjän tavoittelema poikkeuksien ja rajoituksien yhdenmukaistamisen aste perustuu vaikutukseen, joka niillä on sisämarkkinoiden moitteettomaan toimintaan, kuten direktiivin 2001/29 johdanto-osan 31 perustelukappaleessa muistutetaan.

41 Direktiivin 2001/29 5 artiklan 3 kohdan c alakohdan toisen vaihtoehdon ja d alakohdan mukaan niissä tarkoitetut poikkeukset ja rajoitukset koskevat ”teosten tai muun aineiston käyttö[ä] ajankohtaisista tapahtumista kerrottaessa ja siltä osin kuin käyttö on perusteltua tiedotustarkoituksen vuoksi, ja mainiten lähde ja myös tekijän nimi, jollei tämä osoittaudu mahdottomaksi” ja ”lainau[ksia] muun muassa arvostelua tai selostusta varten sillä edellytyksellä, että lainaukset koskevat teosta tai muuta aineistoa, joka on jo laillisesti saatettu yleisön saataviin, ja että lähde ja myös tekijän nimi mainitaan, jollei tämä osoittaudu mahdottomaksi, ja että lainausten käyttö on hyvän tavan mukaista, sekä siinä laajuudessa kuin kyseinen erityistarkoitus tällaista käyttöä vaatii”.

42 Kuten kyseisen säännöksen sisällöstä ilmenee, sillä ei yhdenmukaisteta täysimääräisesti sen sisältämien poikkeusten ja rajoitusten soveltamisalaa.

43 Yhtäältä siitä, että direktiivin 2001/29 5 artiklan 3 kohdan c alakohdan toisessa vaihtoehdossa ja d alakohdassa käytetään ilmaisuja ”siltä osin kuin käyttö on perusteltua tiedotustarkoituksen vuoksi” ja ”hyvän tavan mukai[sesti], sekä siinä laajuudessa kuin kyseinen erityistarkoitus tällaista käyttöä vaatii”, ilmenee nimittäin, että jäsenvaltioilla on kyseisen säännöksen täytäntöönpanossa ja sen täytäntöönpanemiseksi annettavien kansallisen oikeuden säännösten soveltamisessa huomattava liikkumavara, joka mahdollistaa kyseessä olevien intressien punninnan. Toisaalta kyseisen direktiivin 5 artiklan 3 kohdan d alakohdassa säädetään niiden tapausten osalta, joissa lainauksia voidaan tehdä, vain tällaisia tapauksia koskevasta esimerkinomaisesta luettelosta, kuten ilmaisun ”muun muassa arvostelua tai selostusta varten” käyttäminen osoittaa.

44 Tätä harkintavaltaa tukevat direktiivin 2001/29 antamista edeltäneet lainvalmistelutyöt. Tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa annettavaa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä koskevan, 10.12.1997 annetun ehdotuksen (KOM(97) 628 lopullinen) perusteluista ilmenee direktiivin 2001/29 5 artiklan 3 kohdan c ja d alakohdassa sittemmin pääasiallisesti säädettyjen rajoitusten osalta, että kun otetaan huomioon kyseisten rajoitusten rajallinen taloudellinen merkitys, niitä ei ole tarpeen käsitellä mainitussa ehdotuksessa yksityiskohtaisesti vaan niiden soveltamista varten esitetään ainoastaan vähimmäisedellytykset, ja että kyseisten poikkeusten tai rajoitusten soveltamisedellytysten yksityiskohtainen määrittely kuuluu jäsenvaltioille kyseisessä säännöksessä asetettujen reunaehtojen puitteissa.

45 Edellä esitetystä huolimatta jäsenvaltioiden harkintavaltaa direktiivin 2001/29 5 artiklan 3 kohdan c alakohdan toisen vaihtoehdon ja d alakohdan täytäntöönpanossa on rajoitettu monella tapaa.

46 Ensinnäkin unionin tuomioistuin on toistuvasti todennut, että jäsenvaltioiden on käytettävä niillä mainittujen direktiivin 2001/29 5 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädettyjen poikkeusten ja rajoitusten täytäntöönpanossa olevaa liikkumavaraa unionin oikeudessa säädetyissä rajoissa, mikä tarkoittaa sitä, ettei jäsenvaltioilla ole vapautta kaikissa tapauksissa täsmentää kaikkia kyseisten poikkeusten ja rajoitusten osatekijöitä siten, että ne eivät olisi yhdenmukaistettuja (ks. vastaavasti tuomio 6.2.2003, SENA, C-245/00, EU:C:2003:68, 34 kohta; tuomio 1.12.2011, Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, 104 kohta; tuomio 3.9.2014, Deckmyn ja Vrijheidsfonds, C-201/13, EU:C:2014:2132, 16 kohta ja lausunto 3/15 (Marrakeshin sopimus julkaistujen teosten saatavuuden helpottamisesta), 14.2.2017, EU:C:2017:114, 122 kohta).

47 Unionin tuomioistuin on näin korostanut, että jäsenvaltioiden oikeutta panna täytäntöön poikkeus tai rajoitus direktiivin 2001/29 2 ja 3 artiklassa säädetyistä yhdenmukaistetuista säännöistä rajoittavat merkittävästi unionin oikeudesta johdettavat vaatimukset (ks. vastaavasti lausunto 3/15 (Marrakeshin sopimus julkaistujen teosten saatavuuden helpottamisesta), 14.2.2017, EU:C:2017:114, 126 kohta).

48 Tarkemmin sanottuna jäsenvaltiot voivat säätää lainsäädännössään direktiivin 2001/29 5 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitetusta poikkeuksesta tai rajoituksesta vain, jos ne noudattavat kaikkia kyseisessä säännöksessä mainittuja edellytyksiä (ks. analogisesti lausunto 3/15 (Marrakeshin sopimus julkaistujen teosten saatavuuden helpottamisesta), 14.2.2017, EU:C:2017:114, 123 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

49 Jäsenvaltioiden on tässä yhteydessä myös noudatettava unionin oikeuden yleisiä periaatteita, joihin kuuluu suhteellisuusperiaate, jonka mukaisesti toimenpiteillä on kyettävä saavuttamaan asetettu tavoite eikä niillä saada ylittää sitä, mikä on tarpeen sen saavuttamiseksi (tuomio 1.12.2011, Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, 105 ja 106 kohta).

50 Toiseksi unionin tuomioistuin on muistuttanut, että jäsenvaltioilla direktiivin 2001/29 5 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädettyjen poikkeusten ja rajoitusten täytäntöönpanossa olevaa harkintavaltaa ei voida käyttää niin, että kyseisen direktiivin tavoitteet, jotka liittyvät sen johdanto-osan ensimmäisen ja yhdeksännen perustelukappaleen mukaan teosten tekijöiden korkeatasoisen suojan käyttöönottamiseen ja sisämarkkinoiden toimivuuden takaamiseen, vaarantuisivat (ks. vastaavasti tuomio 1.12.2011, Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, 107 kohta; tuomio 10.4.2014, ACI Adam ym., C-435/12, EU:C:2014:254, 34 kohta ja lausunto 3/15 (Marrakeshin sopimus julkaistujen teosten saatavuuden helpottamisesta), 14.2.2017, EU:C:2017:114, 124 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

51 Jäsenvaltioiden on täytäntöönpanon yhteydessä myös turvattava näin säädettyjen poikkeusten ja rajoitusten tehokas vaikutus ja niiden tavoitteen saavuttaminen (ks. vastaavasti tuomio 4.10.2011, Football Association Premier League ym., C-403/08 ja C-429/08, EU:C:2011:631, 163 kohta ja tuomio 3.9.2014, Deckmyn ja Vrijheidsfonds, C-201/13, EU:C:2014:2132, 23 kohta), jotta voidaan turvata oikeuksien ja etujen oikeudenmukainen tasapaino eri oikeudenhaltijaryhmien välillä sekä eri oikeudenhaltijaryhmien ja suojatun aineiston käyttäjien välillä, kuten mainitun direktiivin johdanto-osan 31 perustelukappaleessa mainitaan.

52 Kolmanneksi jäsenvaltioiden harkintavaltaa direktiivin 2001/29 5 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädettyjen poikkeusten ja rajoitusten täytäntöönpanossa rajoittaa myös mainitun direktiivin 5 artiklan 5 kohta, jossa asetetaan tällaisille poikkeuksille tai rajoituksille kolme edellytystä eli se, että kyseisiä poikkeuksia tai rajoituksia sovelletaan vain tietyissä erityistapauksissa, että niillä ei rajoiteta teoksen tavanomaista hyödyntämistä ja että niillä ei aiheuteta kohtuutonta haittaa tekijänoikeuksien haltijoiden laillisille eduille (lausunto 3/15 (Marrakeshin sopimus julkaistujen teosten saatavuuden helpottamisesta), 14.2.2017, EU:C:2017:114, 125 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

53 Neljänneksi on mainittava, että – kuten edellä 31 kohdassa muistutettiin – perusoikeuskirjassa vahvistettuja periaatteita sovelletaan jäsenvaltioihin, kun ne soveltavat unionin oikeutta. Niinpä jäsenvaltioiden on direktiivin 2001/29 5 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen poikkeusten ja rajoitusten täytäntöönpanon yhteydessä huolehdittava siitä, että ne nojautuvat sellaiseen tulkintaan kyseisistä säännöksistä, jolla voidaan varmistaa unionin oikeusjärjestyksessä suojattujen eri perusoikeuksien välinen oikeudenmukainen tasapaino (tuomio 27.3.2014, UPC Telekabel Wien, C-314/12, EU:C:2014:192, 46 kohta ja tuomio 18.10.2018, Bastei Lübbe, C-149/17, EU:C:2018:841, 45 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen; ks. myös analogisesti tuomio 26.9.2013, IBV & Cie, C-195/12, EU:C:2013:598, 48 ja 49 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

54 Ensimmäiseen kysymykseen on edellä esitetyn perusteella vastattava, että direktiivin 2001/29 2 artiklan a alakohtaa ja 3 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että ne ovat toimenpiteitä, joilla yhdenmukaistetaan täysimääräisesti niissä tarkoitettujen oikeuksien aineellinen sisältö. Saman direktiivin 5 artiklan 3 kohdan c alakohdan toista vaihtoehtoa ja d alakohtaa on tulkittava siten, etteivät ne ole toimenpiteitä, joilla yhdenmukaistettaisiin täysimääräisesti niiden sisältämien poikkeusten ja rajoitusten soveltamisala.

Kolmas kysymys

55 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kolmannella kysymyksellään, joka on syytä tutkia toisena, olennaisilta osin sitä, voidaanko perusoikeuskirjan 11 artiklassa vahvistetuilla tiedonvälityksen vapaudella ja lehdistönvapaudella perustella direktiivin 2001/29 5 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuihin poikkeuksiin tai rajoituksiin kuulumatonta poikkeusta, joka koskee mainitun direktiivin 2 artiklan a alakohdassa ja 3 artiklan 1 kohdassa säädettyjä tekijöiden yksinoikeuksia kappaleen valmistamiseen ja teostensa välittämiseen yleisölle.

56 Aluksi on mainittava, että sekä ehdotuksen KOM(97) 628 lopullinen perusteluista että direktiivin 2001/29 johdanto-osan 32 perustelukappaleesta ilmenee, että kyseisen direktiivin 5 artiklassa säädetty luettelo poikkeuksista ja rajoituksista on tyhjentävä, mitä unionin tuomioistuin on useaan otteeseen korostanut (tuomio 16.11.2016, Soulier ja Doke, C-301/15, EU:C:2016:878, 34 kohta ja tuomio 7.8.2018, Renckhoff, C-161/17, EU:C:2018:634, 16 kohta)

57 Kuten direktiivin 2001/29 johdanto-osan 3 ja 31 perustelukappaleesta ilmenee, kyseisellä direktiivillä toteutettavalla yhdenmukaistamisella pyritään säilyttämään, erityisesti sähköisessä ympäristössä, oikeudenmukainen tasapaino yhtäältä tekijänoikeuden ja lähioikeuksien haltijoiden henkisen omaisuutensa suojaa – joka taataan perusoikeuskirjan 17 artiklan 2 kohdassa – koskevan intressin ja toisaalta suojatun aineiston käyttäjien intressien ja perusoikeuksien, erityisesti heidän sananvapautensa ja tiedonvälityksen vapautensa, jotka taataan perusoikeuskirjan 11 artiklassa, sekä yleisen edun suojaamisen välillä (ks. vastaavasti tuomio 7.8.2018, Renckhoff, C-161/17, EU:C:2018:634, 41 kohta).

58 Näiden eri oikeuksien ja intressien välisen oikeudenmukaisen tasapainon löytämiseksi käytettävät mekanismit on kirjattu itse direktiiviin 2001/29, kun siinä säädetään yhtäältä muun muassa sen 2–4 artiklassa oikeudenhaltijoiden yksinoikeuksista ja toisaalta sen 5 artiklassa poikkeuksista ja rajoituksista, jotka jäsenvaltiot voivat – tai jotka niiden jopa täytyy – panna täytäntöön kyseisten oikeuksien osalta, mutta kyseiset mekanismit on konkretisoitava kansallisilla kyseisen direktiivin täytäntöönpanotoimilla ja sillä, että kansalliset viranomaiset soveltavat niitä (ks. vastaavasti tuomio 29.1.2008, Promusicae, C-275/06, EU:C:2008:54, 66 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

59 Unionin tuomioistuin on toistuvasti todennut, että nyttemmin perusoikeuskirjassa vahvistetut perusoikeudet, joiden noudattamista unionin tuomioistuin valvoo, tukeutuvat jäsenvaltioiden yhteiseen valtiosääntöperinteeseen ja kansainvälisiin ihmisoikeuksia koskeviin asiakirjoihin, joiden syntyyn jäsenvaltiot ovat vaikuttaneet tai joihin ne ovat liittyneet (ks. vastaavasti tuomio 27.6.2006, parlamentti v. neuvosto, C-540/03, EU:C:2006:429, 35 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

60 Direktiivin 2001/29 5 artiklan 3 kohdan c alakohdan toisessa vaihtoehdossa ja d alakohdassa säädettyjen poikkeusten ja rajoitusten, joita ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii, osalta on korostettava, että niillä pyritään erityisesti suosimaan suojattujen aineistojen käyttäjien sananvapauden ja lehdistönvapauden – joilla on suojattuina perusoikeuksina erityinen merkitys suhteessa tekijän intressiin voida kieltää teoksensa käyttäminen – käyttämistä mutta niillä taataan samalla tekijälle oikeus saada lähtökohtaisesti nimensä mainituksi (ks. vastaavasti tuomio 1.12.2011, Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, 135 kohta).

61 Edellä 51 ja 57 kohdassa mainitun oikeudenmukaisen tasapainon saavuttamista edistää myös kyseisen direktiivin 5 artiklan 5 kohta, jossa edellä 52 kohdassa mainitulla tavalla edellytetään, että mainitun direktiivin 5 artiklan 1–4 kohdassa säädettyjä poikkeuksia ja rajoituksia voidaan soveltaa vain tietyissä erityistapauksissa, jotka eivät ole ristiriidassa teoksen tai muun suojatun aineiston tavanomaisen hyödyntämisen kanssa eivätkä kohtuuttomasti haittaa oikeudenhaltijan oikeutettuja etuja.

62 Tässä tilanteessa sen mahdollistaminen, että kukin jäsenvaltio voisi edellä 56 kohdassa mainitusta unionin lainsäätäjän nimenomaisesta tahdosta huolimatta ottaa käyttöön direktiivin 2001/29 5 artiklassa tyhjentävästi säädettyihin poikkeuksiin ja rajoituksiin kuulumattomia poikkeuksia kyseisen direktiivin 2–4 artiklassa tarkoitetuista tekijän yksinoikeuksista, vaarantaisi mainitulla direktiivillä toteutetun tekijänoikeuden ja lähioikeuksien yhdenmukaistamisen tehokkuuden ja direktiivillä tavoitellun oikeusvarmuuden (tuomio 13.2.2014, Svensson ym., C-466/12, EU:C:2014:76, 34 ja 35 kohta). Saman direktiivin johdanto-osan 31 perustelukappaleesta nimittäin ilmenee nimenomaisesti, että tiettyjä yksinoikeustoimia koskevien poikkeusten ja rajoitusten nykyisillä eroilla on välitön kielteinen vaikutus sisämarkkinoiden toimintaan tekijänoikeuden ja lähioikeuksien alalla ja että direktiivin 2001/29 5 artiklaan sisältyvillä poikkeuksilla ja rajoituksilla pyritään näin varmistamaan sisämarkkinoiden asianmukainen toiminta.

63 Lisäksi saman direktiivin johdanto-osan 32 perustelukappaleesta ilmenee, että jäsenvaltioiden olisi sovellettava näitä poikkeuksia ja rajoituksia yhdenmukaisella tavalla. Kyseisten poikkeusten ja rajoitusten täytäntöönpanon yhdenmukaisuutta ei kuitenkaan voitaisi varmistaa, jos jäsenvaltioilla olisi vapaus säätää muista kuin direktiivissä 2001/29 nimenomaisesti mainituista poikkeuksista ja rajoituksista (ks. vastaavasti tuomio 12.11.2015, Hewlett-Packard Belgium, C-572/13, EU:C:2015:750, 38 ja 39 kohta), ja unionin tuomioistuin on sitä paitsi jo korostanut, että missään direktiivin 2001/29 säännöksessä ei anneta jäsenvaltioille mahdollisuutta laajentaa mainittujen poikkeusten ja rajoitusten soveltamisalaa (ks. vastaavasti tuomio 10.4.2014, ACI Adam ym., C-435/12, EU:C:2014:254, 27 kohta).

64 Kolmanteen kysymykseen on edellä esitetyn perusteella vastattava, että perusoikeuskirjan 11 artiklassa vahvistetuilla tiedonvälityksen vapaudella ja lehdistönvapaudella ei voida perustella direktiivin 2001/29 5 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuihin poikkeuksiin tai rajoituksiin kuulumatonta poikkeusta, joka koskee kyseisen direktiivin 2 artiklan a alakohdassa ja 3 artiklan 1 kohdassa säädettyjä tekijöiden yksinoikeuksia kappaleen valmistamiseen ja teostensa välittämiseen yleisölle.

Toinen kysymys

65 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee toisella kysymyksellään olennaisilta osin sitä, voiko kansallinen tuomioistuin yhtäältä direktiivin 2001/29 2 artiklan a alakohdassa ja 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen tekijälle kuuluvien yksinoikeuksien ja toisaalta tämän direktiivin 5 artiklan 3 kohdan c alakohdan toisen vaihtoehdon ja d alakohdan poikkeussäännöksissä tarkoitettujen suojattujen aineistojen käyttäjien oikeuksien punninnan yhteydessä poiketa jälkimmäisten säännösten suppeasta tulkinnasta ja suosia tulkintaa, jossa otetaan täysimääräisesti huomioon tarve kunnioittaa perusoikeuskirjan 11 artiklassa taattua sananvapautta ja tiedonvälityksen vapautta.

66 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on tältä osin epävarma siitä, voidaanko direktiivin 2001/29 5 artiklan 3 kohdan c alakohdan toista vaihtoehtoa soveltaa nyt käsiteltävässä asiassa siihen, että Funke Medien käytti UdP-katsauksia, koska tämä ei liittänyt UdP-katsausten julkaisemiseen mitään erillistä uutistekstiä.

67 Kuten edellä 53 kohdassa muistutettiin, jäsenvaltioiden on direktiivin 2001/29 5 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen poikkeusten ja rajoitusten täytäntöönpanon yhteydessä huolehdittava siitä, että ne nojautuvat sellaiseen tulkintaan kyseisistä säännöksistä, jolla voidaan turvata unionin oikeusjärjestyksessä suojattujen eri perusoikeuksien välinen oikeudenmukainen tasapaino.

68 Seuraavaksi on mainittava, että jäsenvaltioiden viranomaisten ja tuomioistuinten on kyseisen direktiivin täytäntöönpanotoimenpiteiden yhteydessä paitsi tulkittava kansallista oikeuttaan saman direktiivin mukaisesti myös oltava tukeutumatta sellaiseen kyseisen direktiivin tulkintaan, joka johtaisi ristiriitaan mainittujen perusoikeuksien tai muiden unionin oikeuden yleisten periaatteiden kanssa, kuten unionin tuomioistuin on toistuvasti todennut (ks. vastaavasti tuomio 29.1.2008, Promusicae, C-275/06, EU:C:2008:54, 70 kohta; tuomio 27.3.2014, UPC Telekabel Wien, C-314/12, EU:C:2014:192, 46 kohta ja tuomio 16.7.2015, Coty Germany, C-580/13, EU:C:2015:485, 34 kohta).

69 Kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin mainitsee, poikkeusta yleissäännöstä on toki lähtökohtaisesti tulkittava suppeasti.

70 On kuitenkin mainittava, että vaikka direktiivin 2001/29 5 artiklan otsikko on muodollisesti ”Poikkeukset ja rajoitukset”, tällaiset poikkeukset ja rajoitukset sisältävät itsessään oikeuksia teosten ja muiden suojattujen aineistojen käyttäjille (ks. vastaavasti tuomio 11.9.2014, Eugen Ulmer, C-117/13, EU:C:2014:2196, 43 kohta). Lisäksi – kuten edellä 51 kohdassa muistutettiin – kyseisellä artiklalla pyritään erityisesti turvaamaan oikeudenmukainen tasapaino yhtäältä oikeudenhaltijoiden oikeuksien ja etujen, joita itseään on tulkittava laajasti (ks. vastaavasti tuomio 16.11.2016, Soulier ja Doke, C-301/15, EU:C:2016:878, 30 ja 31 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen), ja toisaalta teosten tai muiden suojattujen aineistojen käyttäjien oikeuksien ja etujen välillä.

71 Tästä seuraa, että direktiivin 2001/29 5 artiklassa säädettyjen poikkeusten ja rajoitusten tulkinnan on edellä 51 kohdassa muistutetulla tavalla mahdollistettava niiden tehokkaan vaikutuksen säilyttäminen ja niiden tavoitteen saavuttaminen, ja tällaisella vaatimuksella on huomattava merkitys silloin, kun poikkeuksilla ja rajoituksilla pyritään direktiivin 2001/29 5 artiklan 3 kohdan c ja d alakohdassa säädettyjen poikkeusten ja rajoitusten tavoin takaamaan perusvapauksien toteutuminen.

72 Tässä yhteydessä on yhtäältä lisättävä, että perusoikeuskirjan 17 artiklan 2 kohdassa toki vahvistetaan oikeus teollis- ja tekijänoikeuksien suojaan. Kyseisestä säännöksestä tai unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ei kuitenkaan seuraa, että tällainen oikeus olisi ehdoton ja että sen suojaaminen olisi näin ollen ehdottomasti taattava (tuomio 24.11.2011, Scarlet Extended, C-70/10, EU:C:2011:771, 43 kohta; tuomio 16.2.2012, SABAM, C-360/10, EU:C:2012:85, 41 kohta ja tuomio 27.3.2014, UPC Telekabel Wien, C-314/12, EU:C:2014:192, 61 kohta).

73 Toisaalta edellä 60 kohdassa muistutettiin, että direktiivin 2001/29 5 artiklan 3 kohdan c ja d alakohdalla pyritään suosimaan perusoikeuskirjan 11 artiklassa vahvistettua suojattujen aineistojen käyttäjien sananvapauden ja lehdistönvapauden käyttämistä. Tämän osalta on mainittava, että siltä osin kuin perusoikeuskirjassa on Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetussa ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyssä yleissopimuksessa (jäljempänä Euroopan ihmisoikeussopimus) taattuja oikeuksia vastaavia oikeuksia, perusoikeuskirjan 52 artiklan 3 kohdalla pyritään varmistamaan tarvittava johdonmukaisuus perusoikeuskirjaan sisältyvien oikeuksien ja Euroopan ihmisoikeussopimuksessa taattujen vastaavien oikeuksien välillä, sanotun kuitenkaan vaikuttamatta unionin oikeuden ja Euroopan unionin tuomioistuimen autonomiaan (ks. analogisesti tuomio 15.2.2016, N., C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, 47 kohta ja tuomio 26.9.2018, Staatssecretaris van Veiligheid en justitie (Muutoksenhaun lykkäävä vaikutus), C-180/17, EU:C:2018:775, 31 kohta

oikeuskäytäntöviittauksineen). Perusoikeuskirjan 11 artikla sisältää Euroopan ihmisoikeussopimuksen 10 artiklan 1 kohdassa taattuja oikeuksia vastaavia oikeuksia (ks. vastaavasti tuomio 14.2.2019, Buivids, C-345/17, EU:C:2019:122, 65 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

74 Kuten Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, kyseinen tuomioistuin korostaa tekijänoikeuden ja ilmaisunvapauden yhteensovittamiseksi tarvetta ottaa huomioon se, että kyseessä olevan viestinnän tai tiedon luonteella on huomattava merkitys erityisesti poliittisen tai yleistä etua koskevan keskustelun yhteydessä (ks. vastaavasti Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 10.1.2013, Ashby Donald ym. v. Ranska, CE:ECHR:2013:0110JUD003676908, 39 kohta).

75 Nyt käsiteltävässä asiassa unionin tuomioistuimelle toimitetusta asiakirja-aineistosta ilmenee, että sen lisäksi, että Funke Medien julkaisi UdP-katsaukset internetsivuillaan, se myös esitti ne systematisoidussa muodossa ja johdantotekstillä, täydentävillä linkeillä ja keskustelukehotuksella varustettuna. Tässä tilanteessa ja sillä edellytyksellä, että UdP-katsauksia olisi pidettävä direktiivin 2001/29 2 artiklan a alakohdassa ja 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuina ”teoksina”, on katsottava, että kyseisten asiakirjojen julkaiseminen voi olla direktiivin 2001/29 5 artiklan 3 kohdan c alakohdan toisessa vaihtoehdossa tarkoitettua ”teosten – – käyttö[ä] ajankohtaisista tapahtumista kerrottaessa”. Niinpä julkaiseminen voi kuulua kyseisen säännöksen alaan, jos muut siinä ilmaistut edellytykset täyttyvät, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tutkittava.

76 Toiseen kysymykseen on edellä esitetyn perusteella vastattava, että kansallisen tuomioistuimen on yhtäältä direktiivin 2001/29 2 artiklan a alakohdassa ja 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen tekijälle kuuluvien yksinoikeuksien ja toisaalta kyseisen direktiivin 5 artiklan 3 kohdan c alakohdan toisen vaihtoehdon ja d alakohdan poikkeussäännöksissä tarkoitettujen suojattujen aineistojen käyttäjien oikeuksien punninnan, joka sen on tehtävä kaikkien kyseiseen yksittäistapaukseen liittyvien seikkojen perusteella, yhteydessä tukeuduttava sellaiseen kyseisten säännösten tulkintaan, joka vastaa niiden sanamuotoa ja jolla voidaan turvata niiden tehokas vaikutus mutta joka on myös täysin sopusoinnussa perusoikeuskirjassa taattujen perusoikeuksien kanssa.

Oikeudenkäyntikulut

77 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa 22.5.2001 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/29/EY 2 artiklan a alakohtaa ja 3 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että ne ovat toimenpiteitä, joilla yhdenmukaistetaan täysimääräisesti niissä tarkoitettujen oikeuksien aineellinen sisältö. Saman direktiivin 5 artiklan 3 kohdan c alakohdan toista vaihtoehtoa ja d alakohtaa on tulkittava siten, etteivät ne ole toimenpiteitä, joilla yhdenmukaistettaisiin täysimääräisesti niiden sisältämien poikkeusten ja rajoitusten soveltamisala.**

2) **Euroopan unionin perusoikeuskirjan 11 artiklassa vahvistetuilla tiedonvälityksen vapaudella ja lehdistönvapaudella ei voida perustella direktiivin 2001/29 5 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuihin poikkeuksiin tai rajoituksiin kuulumatonta poikkeusta, joka koskee kyseisen direktiivin 2 artiklan a alakohdassa ja 3 artiklan 1 kohdassa säädettyjä tekijöiden yksinoikeuksia kappaleen valmistamiseen ja teostensa välittämiseen yleisölle.**

3) Kansallisen tuomioistuimen on yhtäältä direktiivin 2001/29 2 artiklan a alakohdassa ja 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen tekijälle kuuluvien yksinoikeuksien ja toisaalta kyseisen direktiivin 5 artiklan 3 kohdan c alakohdan toisen vaihtoehdon ja d alakohdan poikkeussäännöksissä tarkoitettujen suojattujen aineistojen käyttäjien oikeuksien punninnan, joka sen on tehtävä kaikkien kyseiseen yksittäistapaukseen liittyvien seikkojen perusteella, yhteydessä tukeuduttava sellaiseen kyseisten säännösten tulkintaan, joka vastaa niiden sanamuotoa ja jolla voidaan turvata niiden tehokas vaikutus mutta joka on myös täysin sopusoinnussa Euroopan unionin perusoikeuskirjassa taattujen perusoikeuksien kanssa.

Allekirjoitukset